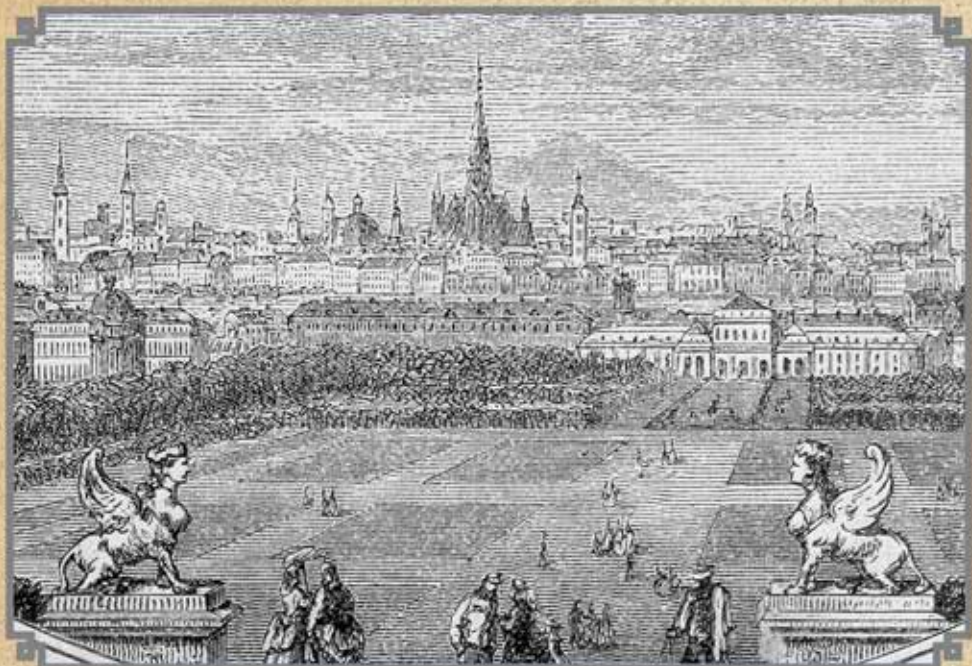

Skildring av Wien

Återutgivning av text från 1873

En publikation från
e-boksbiblioteket.se

Skildring av Wien
– Återutgivning
av text från 1873

av

Albert Andersson-Edenberg

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-402-6

Copyright © 2017 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.
Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du en intressant skildring av en av 1800-talets allra främsta kulturstäder i världen – Wien.

Du får läsa om det kulturella livet, landskapet och de mest kända byggnaderna och sevärdheterna.

När den här texten skrevs hade man en helt annan syn på städer och man klagar på ”dessa krokiga, trånga gator /// och denna brist på öppna perspektiver och följaktligen även på frisk luft, som göra städer i allmänhet så osunda och så odrägliga”.

Den här texten publicerades ursprungligen år 1873 i tidskriften ”Svenska Familj-Journalen” med rubriken ”Bilder från Europas hufvudstäder. I. Wien”. Texten publicerades under signaturen ”A.-E.” som användes av skribenten Albert Andersson-Edenberg (1834–1913).

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Skildring av Wien år 1873

Den här texten publicerades ursprungligen år 1873 i tidskriften "Svenska Familj-Journalen" med rubriken "Bilder från Europas hufvudstäder. I. Wien". Texten publicerades under signaturen "A.-E." som användes av skribenten Albert Andersson-Edenberg (1834–1913).

Då vi i den serie af bilder från Europas hufvudstäder, som det är vår afsigt att meddela våra läsare, börja med Österrikes hufvudstad, sker detta icke derföre, att Wien hvarken är den äldsta eller den största eller kanske den intressantaste eller den anmärkningsvärdaste af Europas hufvudstäder, utan helt enkelt derföre, såsom lätt kan förstås, att denna stad för närvarande utgör det förnämsta och gemensamma föremålet för den bildade verdens uppmärksamhet.

Och det är en glädjande anledning, som nu ådrager Wien denna uppmärksamhet. Nejden vid Donau, der denna stad breder ut sin brokiga profkarta af glänsande palatser, torg, boulevarder och andra anläggningar, har ofta varit skådeplatsen för olika folkslags eller nationers strider — blodiga, förfärliga strider, skamfläckar för den historia,

som skall vara *menschlighetens*. Namnen Lobau, Wagram, Essling m. fl. bära derom vittne. I år utkämpas der en annan strid, en strid utan blod, utan nöd, utan tårar, utan elände, en strid, *i* hvilken jordens alla civiliserade folk deltaga, *till* hvilken de dragit med gladt mod och *från* hvilken de återvända medförande rika byten. Verldsutställningen, denna stora visare på civilisationens ur, gifver sålunda för närvarande, derom kunna väl alla komma öfverens, en helt annan och större och djupare betydelse åt Wien, än det hittills haft.

Förut kände man här Wien endast som »den glada staden vid den sköna, blå Donau». För oss nordbor var det en främmande stad. Paris, dit vår smaks traditioner locka oss, Rom, dit vår bildnings rottrådar leda oss, London, dit sympatierna för den menskliga sträfsamheten ofta styra vår färd, kände vi bättre, mycket bättre, än Wien. Berlin har man hufvudsakligen känt som en temmeligen odräglig genomfartsort, om hvilken man ej ansett sig skyldig taga närmare notis, och längre än till Dresden, eller, som är nästan det samma, till det s. k. Sachsiska Schweiz har man ej ställt sin färd åt detta håll. Att fördjupa sig i Böhmens skogstrakter, dertill hafva inga särskilta lockelser föranledt, emedan man antingen ej känt hvilka herrliga trakter finnas der bortom, eller, om man än känt detta, man ej velat längre *öster ut*.

Alla tankar, som fylla vår håg, gå i solens riktning — vester hän. Att vända sig mot öster förefaller ungefär som att blicka tillbaka på en väg, som man med stor möda och många besvärligheter tillryggalagt och en gång väl kommit ifrån. Det är, som att vända sig från klarheten till den dimmiga natten. Vår kulturs alla strömningar gå ljusets väg vester ut, alla dess finger peka dit, och mot aftonrodnaden, purpuromhänget kring solens bädd, flyga våra tankar medvetet eller omedvetet, med längtan sökande den verld, af hvars morgongryning

vår aftonrodnad är ett återsken eller endast en skugga — den värld, om hvilken man vet att »det är morgon der, då det är afton här».

Detta allmänna förhållande förklarar kanske den ringa kännedomen om Österrikes hufvudstad och öfver hufvud om länderna öster ut samt det ringa intresse de väcka. Hvad som i den vägen Brustit förefinnes emellertid icke mer, åtminstone hvad Wien angår. Detta års världsexposition har, så att säga, öppnat österns port och undanröjt nordbons motvilja för passerandet af Böhmerwald. Den gamla kejsarstaden vid Donau är icke längre en okänd stad. Hela världen reser i år till Wien.

Vägen dit bortom Böhmen genom Mähren — den naturligaste för nordbon — har idel glada och tilltalande landskapstaflor att framvisa, och ju närmare man kommer Wien, desto vackrare blifva de trakter man passerar. Längst öster ut, vid den aflägsna horisonten, skönjes liksom en dimma: det är Karpaterna, som höja sina orediga konturer ur det långt bort belägna ungerska slättlandet. Sydvest hän följer blicken den brutna, vågiga linie, som bildas af alpspetsarne i Salzkammergut, Österrikes förtjusande Schweiz. Knappast har man passerat Wagrams minnesrika slätter, förr än Stefanstornet i Wien visar sin gyllne spira, och en jättebro öfver jätten Donau — en flod af lervälling och sålunda hvarken »skön» eller »blå» — bildar entréen till Wien.

Första intrycket af Wien är, att man befinner sig i en *stor* stad, och detta intryck rotfästes dess starkare, ju närmare bekantskap man blir i tillfälle att göra med staden. Och har man förut besökt Tysklands öfriga hufvudstäder, af hvilka dock endast Berlin *kan* framkalla någon verklig jemförelse, måste man instämma i Österrikarens sjelfkära, men sanningsenliga ord: »Det finnes blott en kejsarstad i Tysk-

land och det är Wien.»

Wien är en gammal stad. Dess egentliga historia börjar med dess romerska namn: *Vindobona*. Sednare bar staden namnet *Faviana*, men dess egentliga uppblomstring började först sedan tyska kejsarne dit förlade sitt residens.

Staden ligger på en slätt vid Donau, der denna jätte bland floder upptager den lilla ån Wien, efter hvilken staden fått sitt namn, men hvilken är så obetydlig, att dess bädd i regnfattiga somrar står nästan torr.

Den österrikiska hufvudstaden är nu mera en till sitt yttre nästan modern stad, ehuru grannskapet till Orienten ej kunnat undgå, att i dess fysionomi teckna ett och annat frappant österländskt drag. Med undantag af den inre staden, första kärnan till det nuvarande Wien, hvilken stadsdel, i förhållande till det stora hela försvinnande liten, under de sednaste åren dock äfven undergått och ännu dagligen undergår betydliga förändringar och moderniseringar, finner man icke här, såsom i flertalet af Europas öfriga hufvudstäder, dessa krokiga, trånga gator och sammangyttrade huskomplexer och denna brist på öppna perspektiver och följaktligen äfven på frisk luft, som göra städer i allmänhet så osunda och så odrägliga. Wien har tvärtemot, kan man säga, öfverflöd på båda delarne.

Den väldiga Ringstrasse, Wiens stora boulevard, genomlöper i en halfcirkel Wien och skiljer den gamla staden från de flesta af dess förstäder, hvilka före 1863 uppgingo till 34, men nu äro indelade, jemte gamla staden, i nio så kallade *Bezirk*, nämligen *Innere Stadt*, *Leopoldstadt*, *Landstrasse*, *Wieden*, *Margarethen*, *Mariahilf*, *Neubau*, *Josephstadt* och *Alsergrund*. Ringstrasse är omkring en tredjedels svensk mil lång; parallelt med den, närmare stadens periferi, är en

annan stor gata, Lastenstrasse, 50 fot bred, utlagd genom förstäder-
na, och ännu längre ut är utstakad en tredje parallel gata, Gürtelstras-
se, som, en gång färdig, skall omsluta hela staden i en längd af 1 $\frac{1}{3}$ mil.
Vid Ringstrasse, öfver hufvud 150 fot bred, ehuru på långa sträckor
mycket bredare, äro de mest storartade palatser uppförda eller un-
der uppförande, palatser för börds- eller penningfurstar, för publika
verk och större privata inrättningar, såsom hoteller o. d., palatser, på
hvilkas rika ornering och beqväma inredning och elegans ingenting
blifvit sparadt och hvilka äfven vittna tydligare än allt annat om att
Wien har stor rikedom på stora rikedomar.

Den hastighet, hvarmed Wien växer eller förvandlas, är nästan
feberaktig och måste alltid förefalla en med förhållandena främman-
de otrolig. Ett par upplysande sifferuppgifter i detta afseende må här
likväl anföras. År 1863 räknade staden vid pass 560,000 invånare.
I år uppgifves, efter sednaste folkräkningen, antalet invånare uppgå
till omkring 825,000. Denna ofantliga tillökning förklarar det lika
anmärkningsvärda förhållandet att under de två sednaste åren icke
mindre än 42 nya gator blifvit utlagda och till en del bebyggda.

Wien är centralorten för ett stort, folkrikt, bördigt och idogt
lands varubyte, som befordras genom en mängd jernvägar, hvilka
derifrån utstråla i alla riktningar, samt genom den ytterst lifliga tra-
fiken på Donau. Staden är dessutom rikets främsta fabriks- och ma-
nufakturstad samt äger storartade och berömda vetenskapliga insti-
tutioner och flera konstbildningsanstalter med rikhaltiga och högst
dyrbara samlingar.

Om det ofvan antydda österländska draget mindre ofta framträ-
der i det moderna Wiens byggnadsstil, så framstår det så mycket bjer-
tare i det obeskrifligt lifliga hvimlet på gatorna, detta mångskiftande

himmel, der mellan de blida dragen af den förherrskande germaniska typen möta många af främmande tycke, bizarra, skarpa, glödande drag, antingen afskräckande fula eller underbart sköna.

Österrikiska hufvudstaden har namn om sig att vara »glad». Ingen främling jäfvar detta omdöme. Dess befolkning förstår icke blott lifvets första bud: *arbeta!* utan äfven, liksom söderns alla folk, *att lefva*. Ja, den vill lefva, men äfven låta andra lefva. Deraf kommer ock, att det väl knappast finnes någon annan stor stad, icke någon liten heller, der den plågsamma känslan af främling så snart försvinner som just i Wien. Inom en handvändning, innan man rätt vet huru det gått till, har man bekantskaper till höger och venster, hyggliga, förekommande bekantskaper, som hafva sitt nöje af att göra främlingen hemmastadd. Hela det offentliga lifvet i staden bär prägel af denna anda hos befolkningen, och det behöfs blott några dagars vistande der för att uppfatta och komma i åtnjutande af hela behaget deraf.

Efter dessa flyktiga antydningar om Wien i dess helhet, gå vi nu att lägga några upplysande ord till de *bilder* från Wien, som illustrationen framställer.

På hvilken öppna plats man än står i Wien eller dess omgifningar, derifrån man kan öfverblicka större eller mindre del af den österrikiska hufvudstaden, ser man främst metropolitan-kyrkan *S:t Stefans* vackra torn sträcka sin spira mot molnen. Af Wiens mer än femtio kyrkor är Stefanskyrkan, belägen i centrum af gamla staden, den förnämsta, liksom ock dess torn är högst. Det har en höjd af 345 fot. I sitt nuvarande skick har kyrkan (längst ned till venster å illustrationen) visat sig endast sedan 1864, då en större reparation blef fullbordad. Detta tempel har eljest en aktningstjudande ålder. Dess år räknas ända från 1147, ehuru kyrkan flera gånger blifvit tillbyggd.

I sitt inre är hon utstyrd med all den lyx, som utmärker de katolska templen norr om Alperna i allmänhet, och från sitt torn erbjuder hon en utomordentligt herrlig och vidsträckt utsigt öfver Wien och omgifningarne.

A illustrationens högra nedre hörn står bilden af *Votivkyrkan* (löfteskyrkan), äfven kallad *Helgeandskyrkan*, belägen strax invid Paradplatsen och Ringstrasse. Det torde ännu lefva i minne hos många, att österrikiska kejsaren år 1853 var utsatt för ett mordförsök, från hvilket han blef räddad. Det katolska presterskapet, alltid påpassligt, begagnade sig af sensationen öfver detta mordförsök för att få medel samlade till en kyrka, »hvilken skulle bevara minnet af kejsarens underbara räddning», hvaraf förnämsta äran naturligtvis tillkom den heliga jungfrun. Penningar samlades ock tillräckligt för att få kyrkans *yttre* färdigt. Det är en synnerligen vacker byggnad i götisk stil, som hedrar arkitekten *Ferstel*. Inredningen är emellertid ännu ofullbordad, och det lilla, som dervid af brist på medel åtgöres hvarje år, innebär icke någon säkerhet för att kyrkan skall komma att begagnas af nu lefvande generation.

Undre teckningen mellan dessa kyrkor framställer *Nordbangården*, en mycket storartad, 1866 fullbordad byggnad, som ligger nära intill Praterstern, der Wiens verldsbekanta lustpark, i hvilken verldsutställningen blifvit anordnad, börjar. Teckningen der ofvan visar utseendet af *Die Gloriette*, en vacker pelarsal, omkring 300 fot lång och 60 fot bred, som ligger på en höjd vid lustslottet Schönbrunn utanför Wien och från hvilken man har en grann utsigt öfver Wien och den på denna sida om staden underbart sköna trakten.

Midtelpartiet å illustrationen visar den del af Wien, som synes från lustslottet *Belvedere*, framställt i teckningen längst till höger der

ofvanom. Detta slott byggdes af den bekante prins Eugen af Savoyen, hvilkens *ryttarstaty* (teckningen längst upp till venster) är upprest utanför kejserliga slottet i Wien. Belvedere, beläget i närheten af södra bangården, består utaf två af stora trädgårdar och parker i fransysk stil omgifna byggnader, *öfre* och *nedre* Belvedere, hvilka nu inrymma betydande samlingar af taflor, antika mästerverk och egyptiska forn-saker äfvensom rust- och vapensamlingar.

Till venster, motsvarande Belvedere, framställer illustrationen *Josephsplatsen* med kejsar Joseph II:s *ryttarstaty* och hofbiblioteksbyggnaden, en af det gamla Wiens vackraste platser, i detta fall täflande med Stefansplatsen. Kyrkan, som står mellan dessa båda sist nämnda teckningar, är *Karlskyrkan*, som uppfördes under kejsar Karl VI:s regering (omkring 1716) till tack för att den härjande pesten upphörde. På ömse sidor om den med sex korintiska pelare prydda portalen reser sig en kolossal obelisk, med i relief framställda scener ur den helige Carl Borromäi lif, efter mönstret af de romerska segerpelarne. Inuti denna kyrka finnes en vacker minnesvård öfver skalden Heinrich v. Collin.

Längst upp står afbildad det nya Wiens ojemförligt praktfullaste byggnad, pryddande en af stadens vackraste platser; det är den *Nya Operan*, fulländad 1869. Beräknadt för 3000 åskådare, är detta operahus i afseende på inredning, elegans och beqvämligheter samt öfriga ändamålsenliga anordningar ett af de förnämsta på jorden. Dess hufvudfasad vetter åt Ringstrasse, men det har genom sitt läge den fördelen, liksom de flesta palatserna i det nya Wien, att det är fristående å alla sidor och sålunda kan presentera fyra praktfulla fasader.

Till höger om operahuset, på illustrationen, står den *ryttarstaty*, som blifvit upprest till ära åt minnet af den bekante österrikiske här-

föraren *furst Schwarzenberg*. På venstra sidan om midtelpartiet står det praktfulla brunnsmonumentet vid *Hohenmarkt*, medelpunkten i det gamla romerska Wien. Templet i korintisk stil, upprest till Jungfru Marias ära, har en springbrunn på vardera sidan. På motsatta eller högra sidan å illustrationen står afbildadt ett annat af Wiens många monumenter, det i närheten af den stora Matzleinsdorfska kyrkogården, der bland andra berömdheter Gluck hvilar, på en höjd år 1542 uppresta götiska monumentet till minne af bröderna Crispinus och Crispinianus Spinuskreuz, af hvilka den förre, en flykting från Rom, i Gallien var skomakare och så »välgörande», att han stal läder från de rika för att kunna skänka de fattiga skor. Han blef naturligtvis ett helgon.

A.-E.

Wien-panorama.

Viktiga ord och personer

A.-E.

[1834–1913] Pseudonym för den svenske journalisten Albert Andersson-Edenberg. Arbetade som redaktionssekreterare på Dagens Nyheter 1865–1873 men är mest känd som chefredaktör på Svenska Familj-Journalen från 1882.

Borromäus, Carl Andreas Ruthart.

[1630–1703] Tysk konstnär. Var verksam i bland annat Antwerpen, Regensburg och Venedig. Gjorde sig känd för sina målningar föreställande vilda djur och jakt men blev allt mer religiös och under senare delen av sitt liv skapade han framför allt kyrkliga motiv. Avled i Rom där han levde som munk. Hans mest kända verk är "Björnjakt", "David kallas till kung", "Hetsade hjortar" och "Vilda djur i en bergsklyfta".

von Collin, Heinrich Joseph.

[1771–1811] Österrikisk tjänsteman, hovråd och poet. Tjänstgjorde i det österrikiska finansdepartementet under de hektiska krigsåren i början av 1800-talet. Han skrev framför allt dikter och pjäser. Han är mest känd för sitt verk "Regulus" (1802).

Crispinus och Crispinianus.

[döda 287] Två skomakare i den romerska provinsen Gallien, nuvarande Frankrike. De båda bröderna arbetade i staden Soissons och avrättades år 287 genom att kastas i smält bly. De är i dag helgon i den romersk-katolska kyrkan och firas varje år den 25 oktober. Det är kanske inte så märkligt att bröderna också är skyddshelgon för världens alla skomakare.

Essling.

Slaget vid Essling ägde rum den 21-22 maj 1809 utanför Wien. De hårda striderna stod mellan trupper från Österrike och Frankrike. Slaget vanns knappt av Österrike men deras armé besegrades bara några veckor senare i Wagram. Slaget kallas i dag oftast för Slaget vid Aspern-Essling.

Eugen av Savojen.

[1663–1736] Fransk fältmarskalk och prins. Blev som ung osams med den franske kungen och tog därför tjänst i den kejsarliga österrikiska armén. Eugen var en av Europas främsta befälhavare och deltog i en rad krig. Han är bland annat känd för slaget vid Chiari (1701), slaget vid Turin (1706), slaget vid Malplaquet (1709) samt slaget vid Belgrad (1717). Han lät uppföra det vackra slottet Schloss Belvedere i Wien.

von Ferstel, Heinrich.

[1828–1883] Österrikisk arkitekt och friherre. Var en av Österrikes mest framgångsrika arkitekter och var ansvarig för ett stort antal offentliga byggnader. Han skapade bland annat kyrkan Votivkirche i Wien, Nationalbanken i Wien, ärkehertig Ludvig Vik-

tors palats, Wiens universitet och rådhuset i Tblisi.

Fot.

Längdmått. En fot motsvarar 29,6 cm.

Gluck, Christoph Willibald.

[1714–1787] Tysk musiker och tonsättare. Är framför allt känd för sina många operor, bland annat "Artaserses" (1741), "Orfeus och Eurydike" (1762) och "Alceste" (1767). Hans operor kallas "reformoperor" eftersom de bröt mot tidigare traditioner, bland annat lät han orkestern ha en allt större roll. Han spelade en stor betydelse för operans utveckling och bland annat Richard Wagner hade Gluck som förebild.

Josef II.

[1741–1790] Tysk-romersk kejsare från 1765 tills sin död år 1790. Var en av sin tids mest reformivriga härskare och genomdrev ett stort antal lagar som bland annat minskade adelns och kyrkans makt. Han införde också flera skatter och tullar. Alla förändringarna gjorde att det uppstod allvarliga uppror på flera håll i riket, bland annat i Ungern och Holland.

Karl VI.

[1685–1740] Tysk-romersk kejsare från 1711 samt kung av Ungern, Kroatien, Sicilien, Neapel, Sardinien, Tyskland och Böhmen. Växte upp i Spanien och blev spansk kung redan 1703. Karl genomförde en rad reformer, byggde ut rikets hamnar och främjade handeln. Var den siste mannen i den mäktiga Habsburgska ätten. Det var Karl VI som lät starta den Spanska ridskolan i Wien.

Lobau.

Slaget vid Lobau ägde rum på slätten Lobau den 21-22 maj 1809 utanför Wien. De hårda striderna stod mellan trupper från Österrike och Frankrike. Slaget vanns knappt av Österrike men deras armé besegrades bara några veckor senare i Wagram. Slaget kallas i dag oftast för Slaget vid Aspern-Essling.

Furst Schwarzenberg.

[1771–1820] Österrikisk diplomat, fältherre och furste. Var en av Europas främsta fältherrar i början av 1800-talet och deltog i ett stort antal strider, framför allt mot Napoleons franska trupper. Är känd för sina insatser vid slaget vid Ulm 1813, slaget vid Leipzig 1813 samt erövringen av Paris 1814.

Wagram.

Slaget vid Wagram ägde rum den 5-6 juli 1809 utanför Wien. Striderna stod mellan Österrike och Frankrike, de senare ledda av kejsaren Napoleon. De österrikiska styrkorna förlorade slaget och landet tvingades till förnedrande fredsförhandlingar.

Fler böcker: E-boksforlaget.se

Om du gillar e-böcker om historia så kommer du att gilla utbudet hos E-boksforlaget.se

Här kan du söka bland e-böcker från flera olika förlag om en rad olika ämnen, bland annat historia och arkeologi.

Alla titlarna går att hitta hos de flesta e-bokhandlare, i iTunes samt på många bibliotek.

Här är några exempel på titlar:

Klassiska deckare

- "Sherlock Holmes: »Gloria Scott»"
- "Sherlock Holmes: Beryllkronan"
- "Sherlock Holmes: De fem apelsinkärnorna"
- "Sherlock Holmes: De rödhårigas förening"
- "Sherlock Holmes: Den avhuggna tummen"
- "Sherlock Holmes: Den blå karbunkeln"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna brudgummen"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna kapplöpningshästen"
- "Sherlock Holmes: Blodbokarna."
- "Sherlock Holmes: Det spräckliga bandet."
- "Sherlock Holmes: Den grekiske tolken"
- "Sherlock Holmes: Musgraves ritual"
- "Sherlock Holmes: Det gula ansiktet"
- "Sherlock Holmes: Det hemlighetsfulla mordet vid skogssjön"
- "Sherlock Holmes: Den hemlighetsfulle patienten"
- "Sherlock Holmes: Börsmäklarens biträde"
- "Sherlock Holmes: En skandal i Böhmen"
- "Sherlock Holmes: Krymplingen"
- "Sherlock Holmes: Lorden och hans rika amerikanska brud"
- "Sherlock Holmes: Mordet i Reigate"
- "Sherlock Holmes: Tiggaren med den kluvna läppen"

Arkeologi

- "Solgudens yxa och Tors hammare"

- (1899)
- "Hällristningarnas ålder" (1869)
- "Feniciska kolonier i Skandinavien" (1875)
- "Hällristningar på Kinnekulle" (1892)
- "Forntidens perioder" (1892)
- "Hur gamla är hällristningarna?" (1869)
- "Bohusläns bygdeborgar" (1909)
- "Bohuslänska hällristningar" (1879)
- "Fynden i Troja" (1878)
- "Förbindelse mellan Skandinavien och vestra Europa före Kristi födelse" (1889)
- "Svear och götar under folkvandringstiden" (1905)
- "Husaby kyrka" (1899)
- "Hällristningarna i Järrestad" (1881)
- "Nordens fartyg från hednatiden" (1872)
- "Anmärkningar rörande figurteckningar från forntiden" (1842)
- "Grafkistor af klufna och urhålkade stockar" (1894)
- "Den svenske solguden och den svenske Tyr" (1906)
- "Skånska fornminnen" (1853)
- "Ölands fornminnen" (1874)
- "Tors hammare" (1872)
- "Våra fornminnen – vad de lära oss" (1916)
- "Sveriges fasta fornlämningar från hednatiden" (1901)
- "Förstörda fornminnen i Bohuslän år 1924"

Djur & natur

- "Svenska djur i folktron" (1898)

- "Skäggets historia" (1893)
- "Kattens kulturhistoria" (1882)
- "Djurens sömn" (1889)
- "Katten i forntida Egypten" (1889)
- "Ett dygn på månen år 1870"
- "Orkidéernas historia" (1894)
- "Blomsterspråket" (1888)
- "Sveriges hundraser" (1880)
- "Guide till biskötsel" (1885)

Kulturhistoria

- "Midvinterns solfest" (1894)
- "Julen på 1870-talet – Skildringar och illustrationer i svenska tidskrifter"
- "Om julens härkomst" (1899)
- "Julen i Skåne på 1820-talet"
- "Nyaste och tillförlitligaste Drömboken" (1918)
- "1870-talets bästa tips för frisyr och utseende"
- "Lyxens historia" (1870)
- "Gaffelns historia" (1889)
- "Kanalbyggen på planeten Mars" (1888)
- "Vårt solsystem" (1878)

Resor

- "Ett besök i Venedig år 1878"
- "Strandgatan i Visby år 1879"
- "Resa på Dalslands kanal år 1877"
- "Nyköpings slott" (1877)
- "Ett besök i Marstrand år 1882"
- "Min resa i Blekinge och Kalmar år 1854"
- "Resor med luftballong år 1873"

- "Runlejonet i Venedig" (1871)
- "En utflykt på Mälaren år 1871"
- "Skildring af Vestergötland år 1882"
- "Kalmar slotts historia" (1880)
- "Ett besök i Södertälje år 1881"
- "En färd på Donau år 1882"
- "Ringmuren i Visby" (1874)
- "Fredrikstens fästning och Karl XII" (1879)
- "Petras helgedomar" (1921)
- "Ett besök i Boxholm år 1885"
- "Ett besök i Roms katakomber år 1870"
- "Skildring av Riseberga klosterruiner" (1874)
- "Borgholms slottsruin" (1878)
- "Rundtur i södra Frankrike år 1880"
- "Ett besök på Djurgården sommaren 1868"
- "Sigtunas tidiga historia" (1872)
- "Helgeandskyrkan i Visby" (1878)
- "Norrköpings historia" (1871)
- "Ett besök i Waxholm år 1870"
- "Vadstena slott" (1875)
- "Skildring av Island" (1870)
- "Besök på Gripsholms slott år 1895"
- "Ett besök i Rom år 1870"
- "Besök på Helgoland år 1874"
- "Guide till Uppsala år 1875"
- "Kyrkoruinen S:t Katarina i Visby" (1877)
- "Gripsholms slott" (1877)
- "Ett besök i Strängnäs år 1874"
- "Ett besök i Visby år 1906"
- "Bohus fästning" (1869)
- "Ett besök i Ystad år 1872"

Svensk geografi

- "Märkliga orter i Sverige" (1883)
- "Skildring av Värmland år 1882"
- "Skildring av Dalälven år 1876"
- "Skildring av Ångermanland 1882"
- "Skildring av Bohuslän år 1882"
- "Skildring av Dalsland år 1882"
- "Skildring av Närke år 1882"
- "Skildring av Öland år 1882"
- "Skildring av Stockholm år 1882"
- "Skildring av Västmanland år 1882"
- "Skildring av Härjedalen år 1882"
- "Skildring av Gästrikland år 1882"
- "Skildring av Jämtland år 1882"
- "Skildring av Göteborg år 1882"
- "Skildring av Halland år 1882"
- "Skildring av Blekinge år 1882"
- "Skildring av Gotland år 1882"
- "Skildring av Södermanland år 1882"
- "Skildring av Östergötland år 1882"

Vikingar

- "Vikingatidens Lund och Birka" (1909)
- "Jomsvikingarnas saga" (1888)
- "Fyndet av vikingaskeppet i Gokstad år 1880"
- "Hervars och Hedreks saga" (1888)
- "Carl Larssons Uppsala-tempel" (1908)
- "Sagan om Ragnar Lodbrok och hans söner" (1880)
- "Sverige och vikingafärderna västerut" (1924)